

Franc Batič in Borislava Košmrlj - Levačič (urednika): *Botanični terminološki slovar.*

*Franc Batič in
Borislava Košmrlj -
Levačič (urednika):
Botanični terminološki
slovar. ZRC, ZRC
SAZU, Ljubljana, 2012.
650 str.*

Malo pred letošnjim zgodnjim izbruhom pomladi (sredi februarja) je slovensko govoreče botanike razveselil obsežni *Botanični terminološki slovar*. Če nas prve cvetoče rože spomladi razveselijo vsako leto, vedno znova, bo ta lična, zeleno-rumeno oblikovana knjiga izjemen dar samo letošnje zgodnje pomladi. Zakaj se je moramo tako razveseliti? Preprosto zato, ker vsebuje z velikim znanjem, trudom, vztrajnostjo, pazljivostjo in smislom za slovenski jezik zbrano, oblikovano in slovarsko urejeno gradivo s širšega področja botanike, vključno z mikologijo. O potrebnosti tovrstnega dela in zgodovinskih ozadih problematike slovenske botanične terminologije v uvodu piše strokovni urednik Franc Batič. Pomenljivo je, da je to prva publikacija s tega področja pri nas, ki je nastala ob sodelovanju botanikov in jezikoslovcev. Sledi temeljit opis zasnove in zgradbe slovarja, ki ga je prispevala jezikovna urednica slovarja Borislava Košmrlj - Levačič. Ustvarjalci slovarja, ki so obdelali gesla s posameznih področij botanike, mikologije, tudi fiziologije, bioe-

mije in biotehnologije, so Franc Batič, Aleksa Cimerman, Nada Gogala, Gorazd Kosi, Andrej Martinčič, Andrej Seliškar, pokojni Alojz Šercelj, Boris Turk in Borislava Košmrlj - Levačič. Za kakovost dolgotrajnega zahtevnega dela - začelo se je leta 1999 in je torej trajalo kar 13 let - sta zaslužna tudi recenzenta Dušan Jurc (področje mikologije) in Milan Lovka (botanika), enako terminografski in jezikovni pregledovalci Mojca Žagar Karer, Nina Ledinek, Nanika Holz, Mateja Jemec Tomazin ter Kozma Ahačič. Avtor ilustracij - te so vedno dobrodošle, če bi bila še kakšna več, bi bilo za nas, manj uke uporabnike, še toliko bolje - je Paul Veenvliet. Ob tako obsežnem delu se še ne morem spuščati v podrobnosti, ker me je naglo prebujajoča narava zvbila na teren in so knjige, še bolj, če so dragocene, začasno zaprašene obstale na delovni mizi. Prebiti se skozi tako obsežno gradivo je zame nemogoče, že po bežnem listanju ugotavljam, da mu v veliko delih s svojim znanjem nisem kos. Zagotovo pa vem, da so se slovaropisci trudili po najboljših močeh in da njihovo strokovno znanje in ugled, ki ga uživajo, zagotavljata odličnost izdane knjige. Vedno pa se da še kaj izboljšati in v vsakem človeškem delu so tudi napake in pomanjkljivosti. Bistveno je, da se je naporno delo zaključilo, da je knjiga izšla in da se poslej v pogostih jezikovno-strokovnih zagatah lahko opremo nanjo, preprosto, da poiščemo določeno geslo. Iz čisto praktičnih razlogov (zaradi potreb pri predavanjih študentom gozdarstva) je bilo prvo geslo, ki sem ga poiskal v novem slovarju, habitatni tip in z njegovo razlago sem bil zadovoljen. Jezikovno in slogovno je boljša od tiste, ki sem jo študen-

tom ponujal do zdaj. Koristni in potrebni (saj zdaj pri znanstvenem vrednotenju tudi v botaniki veljajo samo še objave v angleškem jeziku) so tujezični jezikovni ustrezniki, najbolj pogosto v angleškem in nemškem jeziku, nekateri tudi v latinskem, s katerimi je opremljeno veliko gesel, abecedno urejene pa najdemo tudi v zadnjem delu knjige. To zaključujejo pregled sistema rastlin in gliv ter viri in literatura. Izid *Botaničnega slovarja* je velik dosežek botanične stroke na Slovenskem in z njim smo se pridružili drugim strokam, ki take slovarje že imajo. S pridom bo služil ne samo botanikom in mikologom, ampak tudi raziskovalcem sorodnih ved, gozdarjem, agronomom, geografom,

študentom in zahtevnejšim srednješolcem, učiteljem in profesorjem na različnih šolskih stopnjah. Gotovo bo odprl tudi kakšno strokovno razpravo o ustreznosti razlag določenih pojmov, morda se bodo ob tem pokazali tudi drugačni pogledi in nove, morda celo boljše rešitve – kar vse vrednosti nove knjige prav nič ne zmanjša. Vsaj na elektronskem mediju bodo gotovo mogoča še dopolnila in morebitni popravki. Urednikoma in avtorjem ter njihovim pomočnikom ob izidu tehtnega in za botanično vedo in slovenski jezik dragocenega dela iskreno čestitam.

Igor Dakskobler

Saturn in ozvezdje Device • Naše nebo

Saturn in ozvezdje Device

Mirko Kokole

Pogled na planet Saturn je tudi skozi manjši teleskop resnično čudovit. Če pa ga imamo možnost videti skozi večji teleskop, je naravnost osupljiv. Zato ni presenetljivo, da mnogi menijo, da je to najlepši astronomski prizor, ki ga lahko vidimo s prostim očesom.

Planet Saturn, takoj za orjakom Jupitrom drugi največji planet našega osončja, je tako kot Jupiter pretežno sestavljen iz vodika in helija. Njegova masa je približno 95-krat večja od mase Zemlje, premer pa na ekvatorju meri 120 tisoč kilometrov.

Prav gotovo je najbolj zanimiva značilnost Saturna njegov obroč. Obroč sestavljajo delci ledu, ki so veliki od nekaj desetink milimetra do nekaj metrov. Obroč je zelo tanek in ga je občasno zelo težko videti, predvsem

kadar je naš pogled poravnán z ravnino obroča. To se zgodi vsakih 13 let in 9 mesecev ter 15 let in 9 mesecev. Trenutno vidimo severno poloblo Saturna, zato je sedaj pravi čas za opazovanje obroča.

Na žalost je Saturn navidezno majhen. Njegov navidezni premer je le 21 ločnih sekund, zato za njegovo opazovanje nujno potrebujemo vsaj manjši teleskop ali pa malo večji daljnogled. Skozi manjši teleskop lahko vidimo obroč, ki ga je prvi prepoznal leta 1656 Huygens. Pred tem so zaradi slabe optike teleskopov mislili, da je Saturn trojni planet, saj so videli centralni disk in še dodatna dva mala diska na vsaki strani. Danes lahko tudi s poceni malim teleskopom pri primerni ne preveliki povečavi prepoznamo disk. Skozi večji teleskop in v dobrih opazovalnih razmerah, predvsem mirnem ozračju,